

arallegim

ELS LLIBRES
I LES COSESIGNASI
ARAGAYCom va arribar a ser
veritat Quintà?

Després de llegir *El fill del xofer* (Edicions 62), de Jordi Amat, et queda una gran sensació de desassossec. ¿Érem realment així? ¿Tan malalta estava la societat catalana postfranquista? ¿El règim del 78 va ser només una farsa lampedusiana, encarnada a Catalunya pel pujolisme corrupte? ¿I el maragallisme què, per exemple? ¿La monstruosa història del periodista tòxic Alfons Quintà és la metàfora de les misèries que hem amagat o és un mirall deformat? Segurament les dues coses. La Transició va ser desmemoriada i va perpetuar caciquismes lamentables, però seria absurd negar l'impuls democratitzador i renovador. *El fill del xofer* mostra la part fosca, per no dir sordida, d'aquells anys.

Jordi Amat ha bastit un assaig periodístic trepidant, documentat i alhora literaritzat. Ha creat un relat freudià –matar el pare– amb un assaig de pel·lícula, pervers, tremendament real. Els que vam tractar Alfons Quintà quan ja era un periodista decadent (el mínim que vam poder: sí, feia por i feia fàstic), reconeixem el personatge i hi descobrim més misèries i barbaritats inhumanes de les que sabíem o intuïem. Era, en efecte, un egocèntric desagradable, inquietant, obsessiu. Havia estat l'estrella d'*El País* a Catalunya (va destapar el cas Banca Catalana), el creador de TV3 i del fracassat *El Observador*, el primer home de Pedro J. a Barcelona... i es passejava per l'*Avui* com si fos un Pulitzer i com si tingués Pujol agafat pels collons, però tothom el defu-

TV3

gia i ningú el llegia. Sense saber-ho, sabíem que estava boig. El seu criminal final tràgic per desgràcia no va sorprendre ningú.

Alfons Quintà és el fill del xofer de Josep Pla, però no el fill d'una època. La necessària lectura d'aquest llibre no ens ha de fer confondre el fatalisme que projecta el personatge, i que per raons narratives a vegades el narrador fa seu, amb la història sencera d'un temps. Quintà, que des de molt jove va fer gala d'una autèntica personalitat desequilibrada (és impressionant la carta que amb 16 anys escriu a Pla fent-li xantatge), va convertir el periodisme en tràfic d'informació, en un mètode d'enriquiment personal i en una trituradora d'enemics reals o inventats. Hi ha persones tèrbolques que necessiten enemics per afirmar-se. Veia el món com una conxorxa, veia el poder com una màquina de corrupció. I en va ar-

ribar a tenir molt, de poder mediàtic. Era un conspiranoic nat. La banalitat del mal de Hannah Arendt que tant li agradava citar els darrers temps, quan ja s'havia construït el paper de víctima del pujolisme, en realitat era ell mateix. Ell era el mal en persona, portava a dins un monstre que no podia ni volia dissimular.

Recórrer la història del poder polític i financer de la Catalunya de l'últim terç del segle XX de la mà d'aquest monstre és, sens dubte, un exercici revelador. Servirà per acabar de fer caure la bena dels ulls als últims ingenus. Però rere el monstre, i en el cor del pujolisme, en el nucli de la història bastida per Amat, també hi ha el contrapès moral encarnat per Francesc Cabana. Afortunadament, Quintà no és tota la veritat. Però la pregunta realment pertinent a la qual ens encara Amat és: com va poder arribar a ser veritat Quintà? ➡

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] La ciutat de vapor
CARLOS RUIZ ZAFÓN
Columna
224 pàgines i 17,90 € **2/10**

[2] Canto jo i la muntanya balla
IRENE SOLÀ / Anagrama
192 pàgines i 16,90 € **4/87**

[3] La casa de foc
FRANCESC SERÉS
Proa
591 pàgines i 20,90 € **1/9**

[4] Les tenebres i l'alba
KEN FOLLETT
Rosa dels Vents
1.128 pàgines i 24,90 € **5/17**

[5] Tardor
ALI SMITH
Raig Verd
240 pàgines i 19 € **6/72**

NO-FICCIÓ

[1] El fill del xofer
JORDI AMAT
Edicions 62
262 pàgines i 18,50 € **1/9**

[2] No diguis res
PATRICK RADDEN KEEFFE
Edicions del Periscopi
576 pàgines i 22,90 € **2/19**

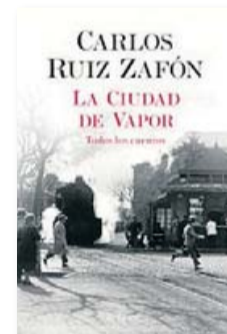
[3] Vides catalanes que han fet història
BORJA DE RIQUER / Edicions 62
912 pàgines i 28 € **3/7**

[4] Sàpiens. El naixement de la humanitat
YUVAL NOAH HARARI / Edicions 62
248 pàgines i 21,90 € **4/12**

[5] La lluita a l'exili
CARLES PUIGDEMONT
La Campana
384 pàgines i 20,90 € **5/18**

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] La ciudad de vapor
CARLOS RUIZ ZAFÓN
Planeta
224 pàgines i 17,90 € **1/8**

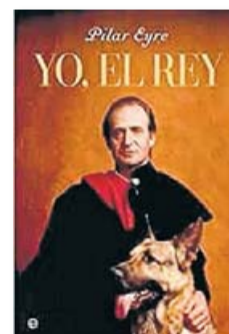
[2] Aquitania
EVA G. SÁENZ DE URTURI
Planeta
414 pàgines i 21,90 € **2/11**

[3] Un océano para llegar a ti
SANDRA BARNEDA / Planeta
572 pàgines i 21,90 € **3/11**

[4] Las tinieblas y el alba
KEN FOLLETT
Plaza & Janés
936 pàgines i 24,90 € **6/17**

[5] Línea de fuego
ARTURO PÉREZ-REVERTE
Alfaguara
740 pàgines i 22,90 € **4/14**

NO-FICCIÓ

[1] Yo, el Rey
PILAR EYRE
La esfera de los libros
544 pàgines i 23,90 € **6/9**

[2] La buena cocina
KARLOS ARGUIÑANO
Planeta
704 pàgines i 23,70 € **4/9**

[3] El hijo del chófer
JORDI AMAT
Tusquets
252 pàgines i 18,50 € **2/9**

[4] El infinito en un junco
IRENE VALLEJO
Siruela
448 pàgines i 24,95 € **1/57**

[5] La Biblia de Masterchef
VARIOS AUTORES
Espasa
448 pàgines i 24,95 € **3/34**

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST
DE CATALÀALBERT PLA
NUALARTQuè és exactament
un to condescendent?

Si em trobo “un to condescendent” i vaig al DIEC2 per saber com és aquest to, el DIEC2 em diu “que mostra condescència”. I si hi busco *condescència*, em diu que “és la disposició que inclina a condescendir”. I si hi busco *condescendir*, em diu que és “dignar-se a consentir una cosa a algú”. Després d'aquesta gimcana, puc concloure que és un to que es digna a consentir alguna cosa, però si soc un parlant competent sé que està impregnat de menyspreu i sentiment de superioritat.

Les paraules denoten i connoten: tenen un sentit literal i un entorn fet d'emocions que hi associem. Tot i que en principi la denotació és central i la connotació perifèrica, de vegades la segona es fa tan central que passa a ser el sentit únic o principal. Quan passa això un diccionari ho ha de reflectir.

I no només perquè ha de ser un mirall de l'ús real dels parlants vius i competents, sinó també perquè ha de mirar d'ajudar –i no desorientar– qui vol aprendre català com a segona llengua.

Partint del que diu el diccionari, podem concloure que un to condescendent ve a ser un to que complau, i és evident que no és així. Si busco *condescending* en un diccionari anglès, hi trobo això: “*Behaving as though you think you are better, more intelligent, or more important than other people – used to show*

disapproval SYN patronizing”. No hi ha cap gimcana i, si no coneixia la paraula, me'n faig una idea exacta.

Fa tants anys que els nostres diccionaris es copien els uns als altres que de vegades reflecteixen usos històrics i no pas actuals. Per això cal fer-ne un que parteixi d'un corpus escrit i oral contemporani. Ho fa en part el *Diccionari descriptiu* (DDL), però en aquest cas no ho fa prou, perquè lliga *condescendent* a *condescència* i la defineix com una actitud compassiva.

¿Que l'anglès pot haver influït en aquest ús de *condescendent*? Pot ser, sí, però ja era un ús possible a partir del sentit literal. Seria, doncs, una influència que, al no interferir, al limitar-se a activar potencialitats existents, estaria del tot integrada al cos de la llengua. ➡

**JA FA MASSA ANYS
QUE ELS NOSTRES
DICIONARIS ES
LIMITEN A COPIAR-SE
ELS UNS ALS ALTRES**